

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (seitsemäs jaosto)

19 päivänä joulukuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettava yhteinen verojärjestelmä – Direktiivi 90/435/ETY – Kaksinkertaisen verotuksen välttäminen – 4 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta – Saaduista voitoista verottamisen kieltä – Tytäryhtiön jakaman osingon sisällyttäminen emoyhtiön veron laskentaperusteeseen – Jaetun osingon vähentäminen emoyhtiön veron laskentaperusteesta ja ylijäämän siirtäminen seuraaville verokausille ilman aikarajaa – Voitoista tehtävien verovähennysten kohdentamisjärjestys – Veroedun menettäminen

Asiassa C-389/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Brysselin ranskankielinen alioikeus, Belgia) on esittänyt 26.1.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.6.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Brussels Securities SA

vastaaan

Belgian valtio,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (seitsemäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. G. Xuereb sekä tuomarit T. von Danwitz (esittelevä tuomari) ja A. Kumin,

julkisasiamies: H. Saugmandsgaard Øe,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Giacobbo-Peyronnel,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä sekä 4.4.2019 ja 3.7.2019 pidetyissä istunnoissa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Brussels Securities SA, edustajanaan R. Forestini, avocat,
- Belgian hallitus, asiamiehinnään C. Pochet, P. Cottin ja J.-C. Halleux sekä asiantuntija G. Vercauteren,
- Euroopan komissio, asiamiehinnään W. Roels ja N. Gossement,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.9.2019 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/435/ETY (EYVL 1990, L 225, s. 6), sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.2003 annetulla neuvoston direktiivillä 2003/123/EY (EUVL 2004, L 7, s. 41) (jäljempänä direktiivi 90/435), 4 artiklan 1 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Brussels Securities SA ja Belgian valtio ja joka koskee järjestystä, jossa vähennettävät tulot on vähennettävä veronalaisesta voitosta.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Direktiivin 90/435 johdanto-osan kolmannessa perustelukappaleessa todettiin, että
”jäsenvaltioiden nykyiset eri jäsenvaltioissa sijaitsevien emo- ja tytäryhtiöiden välisiä suhteita sääntelevät verosäännökset eroavat toisistaan huomattavasti ja ovat yleisesti ottaen vähemmän edullisia kuin samassa jäsenvaltiossa sijaitsevien emo- ja tytäryhtiöiden välisiin suhteisiin sovellettavat säännökset; eri jäsenvaltioissa sijaitsevien yhtiöiden välinen yhteistyö saatetaan tällä tavoin epäedullisempaan asemaan kuin samassa jäsenvaltiossa sijaitsevien yhtiöiden välinen yhteistyö; tämä epäedullisuus olisi poistettava ottamalla käyttöön yhteinen järjestelmä ja helpottamalla näin yhtiöiden ryhmittymistä yhteisössä”.
- 4 Kyseisen direktiivin 4 artiklassa säädettiin seuraavaa:
”1. Jos emoyhtiölle tai sen kiinteälle toimipaikalle jaetaan voittoa muutoin kuin tytäryhtiön selvitystilaan joutumisen yhteydessä sillä perusteella, että emoyhtiö on tytäryhtiönsä osakas, emoyhtiön sijaintijäsenvaltion ja sen kiinteän toimipaikan sijaintijäsenvaltion on joko
– oltava verottamatta tätä voittoa, tai
– verotettava tällaista voittoa, mutta samalla valtuutettava emoyhtiö ja kiinteä toimipaikka vähentämään maksettavan veron määrästä osuus, jonka tytäryhtiö tai mikä tahansa alatytäryhtiö on maksanut voittoon liittyvästä yhtiöverosta edellyttäen, että 2 ja 3 artiklassa säädetyt vaatimukset kunkin tason yhtiön ja alatytäryhtiön osalta täyttyvät, mutta kuitenkin enintään emoyhtiölle maksettavaksi määrättyä veromäärää vastaava määrä.
– –
2. Kukin jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, ettei osuuteen liittyviä kuluja tai tytäryhtiön voitonjaosta johtuvia arvonlennuksia saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista. Jos näissä tapauksissa osuuteen liittyvät hallintokulut vahvistetaan vakio menetelmällä, vakiomäärä ei saa olla suurempi kuin 5 prosenttia tytäryhtiön jakamista voitoista.
– –”
- 5 Direktiivi 90/435 kumottiin eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 30.11.2011 annetulla neuvoston direktiivillä 2011/96/EU (EUVL 2011, L 345, s. 8), joka tuli voimaan 18.1.2012. Pääasian tosiseikkoihin on niiden tapahtuma-ajan perusteella kuitenkin sovellettava ajallisesti direktiiviä 90/435.

Belgian oikeus

- 6 Vuoden 1992 tuloverolain (code des impôts sur les revenus), sellaisena kuin se oli voimassa verokauden 2011 aikana, 202 §:ssä säädetään lopullisesti verotettujen tulojen järjestelmästä seuraavaa:

”1. Verokauden voitosta on myös vähennettävä, siltä osin kuin ne siihen sisältyvät,

osingot, poikkeuksena tulot, jotka on saatu luovutettaessa yhtiölle sen omia osakkeita tai osuuksia tai yhtiön omaisuuden täyden ja osittaisen jakamisen yhteydessä

--

2. Siltä osin kuin ylijäämä ei johdu 211 §:n 2 momentin 3 kohdan tai Euroopan unionin muun jäsenvaltion vaikutukseltaan vastaavan säännöksen soveltamisesta, edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tulojen osalta ovat vähennyskelpoisia ainoastaan, jos

1° osinkoja saavalla yhtiöllä on silloin, kun osinkojen jakamisesta päätetään tai ne maksetaan, vähintään 10 prosentin osuus osinkoja jakavan yhtiön yhtiöpääomasta tai osuuden investointiarvo on vähintään 2 500 000 euroa;

2° kyseiset tulot liittyvät osakkeisiin tai osuuksiin, jotka kuuluvat pysyviin vastaaviin ja joihin yhtiöllä on tai on ollut täysi omistusoikeus keskeytyksettä vähintään yhden vuoden ajan.”

- 7 Vuoden 1992 tuloverolain 204 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 202 §:n 1 momentin 1, 3 ja 4 kohdan nojalla vähennyskelpoisten tulojen katsotaan sisältyvän verokauden voittoon 95 prosenttiin asti peritystä tai saadusta määrästä, johon on mahdollisesti lisätty irtaimen omaisuuden tuotosta tehtävä todellinen tai fiktiivinen pidätys tai, 202 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen tulojen osalta, josta on vähennetty myyjälle hyvitetty korko, jos arvopaperit on hankittu kyseisen verokauden aikana.”

- 8 Vuoden 1992 tuloverolain 205 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”2. Edellä 202 §:ssä tarkoitettu vähennys rajoitetaan 199 §:n soveltamisen jälkeen jäävään verokauden tulojen määrään, josta vähennetään

--

Edellä 1 kohdassa lueteltuja vähennyksiä ei sovelleta 202 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuihin Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön jakamiin tuloihin.

Edellistä kohtaa sovellettaessa tytäryhtiöllä tarkoitetaan direktiivissä [90/435] määriteltyä tytäryhtiötä.

3. Edellä 202 §:n 1 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitetuista 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen Euroopan unionin jäsenvaltioon sijoittautuneen tytäryhtiön jakamista tuloista 95 prosenttia voidaan siirtää seuraaville verokausille, jos niitä ei ole voitu vähentää.”

- 9 Vuoden 1992 tuloverolain 205 ter §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään verokauden riskipääomavähennyksen määrittämisestä, että huomioon otettava riskipääoma vastaa, mikäli kyseisen pykälän 2–7 momentin säännöksistä ei muuta johdu, taseesta ilmenevää yhtiön oman pääoman määrää edellisen verokauden lopussa, sellaisena kuin kyseinen pääoma on määritetty kirjanpitoa ja tilinpäätöstä koskevan lainsäädännön mukaisesti. Vuoden 1992 tuloverolain 205 ter §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään, että 1 kohdassa määritellystä riskipääomasta vähennetään osakkeiden ja omistusosuuksien ja muista omistusosuuksista, osakkeista ja osakkuuksista muodostuvan

rahoituspääoman nettoarvo edellisen verokauden lopussa sekä sellaisten sijoitusyhtiöiden, joiden mahdolliset tulot voidaan vähentää voitoista vuoden 1992 tuloverolain 202 ja 203 §:n nojalla, liikkeeseen laskemien osakkeiden tai osuuksien nettoverotusarvo edellisen verokauden lopussa.

10 Vuoden 1992 tuloverolain 205 ter §:n 2–7 momentissa vahvistetaan tilanteet, joissa omaan pääomaan on tehtävä oikaisuja, jotta sen perusteella voidaan laskea riskipääomavähennyksen määrä.

11 Vuoden 1992 tuloverolain 205 quinquies §:ssä säädetään seuraavaa:

”Jos voittoa ei ole saatu lainkaan tai riittävästi sellaisen verokauden aikana, jolta riskipääomavähennys voidaan tehdä, kyseiseltä verokaudelta myöntämättä jäänyt vähennys siirretään tehtäväksi järjestyksessä seuraavien seitsemän verokauden voitoista.”

12 Vuoden 1992 tuloverolain 206 §:n 1 momentissa, joka koskee aikaisempien tappioiden vähentämistä, säädetään, että aikaisemmat ansiotulolajin tappiot vähennetään järjestyksessä kunkin seuraavan verokauden ansiotuloista.

13 Vuoden 1992 tuloverolain 207 §:n mukaan kuningas määrittää yksityiskohtaiset säännöt, joiden mukaisesti kyseisen lain 199–206 §:ssä säädetty vähennykset tehdään.

14 Vuoden 1992 tuloverolain täytäntöönpanosta 27.8.1993 annetun kuninkaan asetuksen (Moniteur belge 13.9.1993), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä täytäntöönpanoasetus), 77 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Vuoden 1992 tuloverolain] 202–205 §:ssä tarkoitetut, lopullisesti verotettuina tuloina tai verosta vapautettuina irtaimesta omaisuudesta saatavina tuloina vähennettävät määrät vähennetään 76 §:n soveltamisen jälkeen jäljelle jäävien tulojen määrään asti; vähennettäessä otetaan huomioon tulojen alkuperä, ja vähennys tehdään ensisijaisesti niistä tuloista, joihin kyseiset määrät on sisällytetty.”

15 Täytäntöönpanoasetuksen 77/1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Vuoden 1992 tuloverolain] 205/1–205/4 §:ssä tarkoitettu patenttitulojen vähennys tehdään 77 §:n soveltamisen jälkeen jäljelle jäävistä voitoista.”

16 Täytäntöönpanoasetuksen 77 bis §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Vuoden 1992 tuloveroasetuksen] 205–205 septies §:ssä tarkoitettu riskipääomavähennys tehdään 77/1 §:n soveltamisen jälkeen jäljelle jäävistä voitoista.”

17 Täytäntöönpanoasetuksen 78 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Edellä 74–77 bis §:n mukaisesti määritetyistä voitoista vähennetään [vuoden 1992 tuloverolain] 206 §:ssä tarkoitettujen aiempien verokausien aikana syntyneet ansiotulolähteen tappiot siltä osin kuin näitä tappioita, jotka on vahvistettu niihin verokausiin, joihin ne liittyvät, sovellettavan lainsäädännön mukaisesti, ei ole voitu vähentää aiemmin tai niitä ei ole aikaisemmin katettu sopimuksella verosta vapautetuilla voitoilla tai niitä ei ole aikaisemmin jaettu osakkeiden kesken.

Tämä vähennys tehdään 75 §:n 2 momentissa säädettyjen yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti, ja kyseiset tappiot, jotka ovat syntyneet sellaisissa maissa, joiden osalta voitot on vapautettu verosta sopimuksella, vähennetään ainoastaan siltä osin kuin ne ylittävät sopimuksella verosta vapautetut voitot.”

18 Täytäntöönpanoasetuksen 79 §:ssä säädetään seuraavaa:

”[Vuoden 1992 tuloverolain] 68–77 ja 201 §:ssä tarkoitettu investointivähennys vähennetään sitten 78 §:n soveltamisen jälkeen jäljellä olevasta belgialaisten voittojen määrästä.”

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymys

- 19 Brussels Securities, joka on Belgiaan sijoittautunut yhtiö, on yhteisöverovelvollinen tässä jäsenvaltiossa.
- 20 Brussels Securities ilmoitti verokautta 2011 koskevassa veroilmoituksessaan määrittäneensä veron perusteen vähentämällä ensiksi riskipääomavähennyksen ja sen jälkeen lopullisesti verotetut tulot. Se vaati myös verokaudelta 2012 tehtävien vähennysten siirtämistä lopullisesti verotettujen tulojen osalta 6 027 313,39 euron määräisinä, riskipääomavähennyksen osalta 38 787 618,70 euron määräisinä ja verotuksessa vahvistettujen tappioiden osalta 4 600 991,75 euron määräisinä.
- 21 Verohallinto ilmoitti 21.5.2013 päivätyssä oikaisuilmoituksessa aikovansa tarkistaa verokauden 2011 alussa ja sen lopussa siirrettävän lopullisesti verotettavan tulon määrän täytäntöönpanoasetuksen 77–79 §:ssä säädetyn verovähennysten kohdentamisjärjestyksen perusteella. Kyseisen järjestyksen mukaan veronalaisesta voitosta on ensin vähennettävä lopullisesti verotettavat tulot, sen jälkeen riskipääomavähennys ja lopuksi siirrettävät tappiot. Koska Brussels Securities ei ollut soveltanut kyseistä kohdentamisjärjestystä verokausien 2005–2011 osalta, verohallinto katsoi, että verokaudelle 2012 ei voitu siirtää mitään rahamäärää lopullisesti verotettuna tulona ja että riskipääomavähennyksen määrä oli korotettava 44 630 643,66 euroksi. Siirrettävien tappioiden määrä pysytettiin 4 600 991,75 euronä.
- 22 Verohallinto teki 23.10.2013 verotuspäätöksen, jossa se pitäytyi 21.5.2013 päivätystä oikaisuilmoituksesta ilmenevässä kannassaan.
- 23 Brussels Securitiesin tästä verotuspäätöksestä tekemä oikaisuvaatimus hylättiin, minkä jälkeen kyseinen yhtiö saattoi ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen eli tribunal de première instance francophone de Bruxellesin (Brysselin ranskankielinen alioikeus, Belgia) käsiteltäväksi vaatimuksen 21.5.2013 tehdyn oikaisuilmoituksen ja 23.10.2013 tehdyn verotuspäätöksen kumoamisesta sekä vaatimuksen sen vahvistamisesta, että lopullisesti verotettujen tulojen määrä ja lopullisesti verotettujen tulojen ylijäämän määrä sekä riskipääomavähennyksen määrä ja riskipääomavähennyksen ylijäämän määrä, joihin Brussels Securities on oikeutettu, ovat sen verokaudelta 2011 antamassa veroilmoituksessa ilmoitettujen määrien suuruiset.
- 24 Brussels Securitiesin mukaan verovähennysten kohdentamisjärjestys, sellaisena kuin siitä on säädetty täytäntöönpanoasetuksen 77–79 §:ssä, johtaa siihen, että lopullisesti verotettuja tuloja koskevien sääntöjen soveltamiseen oikeutettu yhtiö menettää riskipääomavähennykseen perustuvan veroedun niiden lopullisesti verotettujen tulojen määrään asti, jotka sillä on oikeus vähentää. Yhtiö katsoo, ettei kansallinen säännöstö siten ole direktiivin 90/435 4 artiklan mukainen.
- 25 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, johtaako verovapautusjärjestelmä, jonka mukaan tytäryhtiön jakama osinko sisällytetään ensin emoyhtiön veron määräytymisperusteeseen ja tästä veron määräytymisperusteesta vähennetään sitten lopullisesti verotettuna tulona 95 prosenttia osingon määrästä, täytäntöönpanoasetuksessa säädetyn verovähennysten vähentämisenjärjestyksen vuoksi sekä riskipääoman vähentämisoikeus ja aikaisempien tappioiden vähentämisoikeus huomioon ottaen siihen, että emoyhtiötä verotetaan ankarammin kuin sellaisessa verovapautusjärjestelmässä, jossa tytäryhtiön jakamat osingot jätetään suoraan pois sen verokauden voitoista, jonka aikana ne on saatu, jolloin verotettava tulos vähenee vastaavasti ja mahdollisten siirtokelpoisten verotuksessa vahvistettujen tappioiden määrä suurenee saman verran.

- 26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin täsmentää tältä osin, että jos emoyhtiön tulos on voitollinen jonakin vuoden 1992 tuloverolain 205 quinquies §:ssä tarkoitetuista seitsemästä seuraavasta verokaudesta, järjestelmä, jossa tytäryhtiön jakamat osingot jätettäisiin suoraan huomiotta, johtaisi siihen, että riskipääomavähennys olisi vähennettävä ennen aikaisemmista siirtokelpoisista tappioista jäljellä olevaa määrää, johon lisätään verosta vapautettujen osinkojen määrä, jolloin seuraavalle verokaudelle siirrettävä tappioiden jäljellä oleva määrä olisi suurempi kuin järjestelmässä, jossa lopullisesti verotetut tulot vähennetään. Viimeksi mainitussa järjestelmässä siirretyistä lopullisesti verotetuista tuloista jäljellä olevan määrän vähennys on tehtävä ennen siirretystä riskipääomavähennyksestä jäljellä olevaa määrää. Kyseisen tuomioistuimen mukaan pääasiassa kyseessä olevassa kansallisessa lainsäädännössä säädetyn verovähennysten kohdentamisen vuoksi lopullisesti verotetun tulon vähennys voi johtaa suurempaan verorasitukseen kuin tytäryhtiön jakamien osinkojen jättäminen suoraan huomiotta johtaisi.
- 27 Tässä tilanteessa tribunal de première instance francophone de Bruxelles päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 90/435] 4 artiklaa, luettuna yhdessä [unionin oikeuden] muiden lähteiden kanssa, tulkittava siten, että se on esteenä kansallisen viranomaisen sääntelylle, kuten [vuoden 1992 tuloverolaille] ja [täytäntöönpanoasetukselle], sellaisina kuin niitä sovelletaan verokauden 2011 osalta,

kun niissä on valittu verovapautusjärjestelmä (pidättyminen kantamasta veroa emoyhtiön tytäryhtiönsä osakkaana saamista osingoista), jonka mukaan ensin tytäryhtiön jakama osinko sisällytetään emoyhtiön veron määräytymisperusteeseen ja tämän jälkeen tästä osingosta 95 prosenttia vähennetään tästä veron määräytymisperusteesta lopullisesti verotettuina tuloina,

sillä perusteella, että emoyhtiön yhteisöveron laskentaperusteen määrittämiseksi sovelletaan yhdessä tätä lopullisesti verotettujen tulojen vähentämistä koskevaa Belgian järjestelmää sekä (1) sääntöjä, jotka koskevat toista vähennystä, joka muodostaa tässä sääntelyssä säädetyn veroedun (riskipääomavähennys), (2) oikeutta vähentää vähennyskelpoisten aikaisempien tappioiden saldo, (3) oikeutta siirtää seuraaville verokausille lopullisesti verotettujen tulojen ylijäämän vähennys, riskipääomavähennys ja vähennyskelpoisten aikaisempien tappioiden saldon vähennys, jos niiden määrä on verokautena suurempi kuin veronalaisen tulon määrä, ja (4) vähennysjärjestystä, jonka mukaan näiden seuraavien verokausien aikana vähennykseen on ensin käytettävä siirretyt lopullisesti verotetut tulot, tämän jälkeen siirretyt riskipääomavähennykset (jotka voidaan siirtää enintään ’seitsemälle seuraavalle verokaudelle’) ja tämän jälkeen vähennyskelpoisten aikaisempien tappioiden saldo, kunnes veronalainen voitto on käytetty loppuun,

mikä pienentää tytäryhtiöltä saatujen osinkojen tai niiden osan verran tappioita, jotka emoyhtiö olisi voinut vähentää, jos osingot olisi vain yksinkertaisesti jätetty sen verokauden, jonka aikana ne on saatu, voittojen ulkopuolelle (sillä seurauksella, että tämän verokauden verotettava tulos pienenee ja siirrettävissä olevat verotukselliset tappiot mahdollisesti suurenevat), sen sijaan että nämä osingot ensin sisällytetään voittoihin ja niihin tämän jälkeen sovelletaan verovapautussääntöjä ja verosta vapautettuja määriä siirretään, mikäli voittojen määrä ei ole riittävä,

eli emoyhtiön vähennyskelpoisten aikaisempien tappioiden saldo pienenee, mikä voi tapahtua sitä verokautta seuraavina verokausina, jolta lopullisesti verotetut tulot, riskipääomavähennys ja vähennyskelpoisten aikaisempien tappioiden saldo ylittävät verotettavien voittojen määrän?”

Asian käsittely unionin tuomioistuimessa

- 28 Ensimmäinen istunto asianosaisten kuulemiseksi pidettiin 4.4.2019. Nyt käsiteltävässä asiassa esittelevänä tuomarina toimineen unionin tuomioistuimen jäsenen jätettyä tehtävänsä, toisen tuomarin tultua sijoitetuksi ratkaisukokoonpanoon hänen tilalleen ja uuden esittelevän tuomarin nimeämisen jälkeen pidettiin toinen istunto asianosaisten kuulemiseksi 3.7.2019. Samat asianosaiset ja osapuolet olivat edustettuina kummassakin istunnossa.

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 29 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa säädetään, että emoyhtiön tytäryhtiöltään saamat osingot on ensiksi sisällytettävä emoyhtiön veron perusteeseen, ennen kuin 95 prosenttia niiden määrästä, josta jäljellä oleva osa voidaan siirtää seuraaville verokausille ilman aikarajoitusta, voidaan sitten vähentää siten, että tämä verovähennys on ensisijainen suhteessa toiseen verovähennykseen, jonka siirtämistä on ajallisesti rajoitettu.
- 30 Tässä yhteydessä on muistutettava, että direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että jos emoyhtiölle tai sen kiinteälle toimipaikalle jaetaan voittoa muutoin kuin tytäryhtiön selvitystilaan joutumisen yhteydessä sillä perusteella, että emoyhtiö on tytäryhtiönsä osakas, emoyhtiön sijaintivaltion ja sen kiinteän toimipaikan sijaintivaltion on joko jätettävä verottamatta tämä voitto tai verotettava tällaista voittoa mutta samalla sallittava emoyhtiön ja kiinteän toimipaikan vähentää maksettavan veron määrästä osuus, jonka tytäryhtiö tai mikä tahansa alatytäryhtiö on maksanut voittoon liittyvästä yhteisöverosta, edellyttäen, että kunkin tason yhtiö ja sen tytäryhtiö täyttävät tämän direktiivin 2 ja 3 artiklassa säädetyt vaatimukset, vastaavasta verosta maksettavan summan rajoissa.
- 31 Direktiivissä 90/435 jätetään siten jäsenvaltioille nimenomaisesti mahdollisuus valita kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa säädetyn vapautusjärjestelmän ja sen toisessa luettelamakohdassa säädetyn hyvitysjärjestelmän väliltä (ks. vastaavasti tuomio 12.2.2009, Cobelfret, C-138/07, EU:C:2009:82, 31 kohta).
- 32 Ennakkoratkaisupyynnön sisältyvien tietojen mukaan Belgian kuningaskunta on valinnut direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa säädetyn vapautusjärjestelmän. Esitettyyn kysymykseen on siten vastattava pelkästään tämän säännöksen valossa.
- 33 Tältä osin oikeuskäytännössä on katsottu, että sellaisen jäsenvaltion, joka on valinnut direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luettelamakohdassa tarkoitetun järjestelmän, velvollisuuteen olla verottamatta voittoa, joka jaetaan emoyhtiölle tytäryhtiönsä osakkaana, ei liity mitään ehtoja ja ainoat tätä koskevat edellytykset on ilmaistu saman artiklan 2 ja 3 kohdassa ja kyseisen direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa (tuomio 12.2.2009, Cobelfret, C-138/07, EU:C:2009:82, 33 kohta).
- 34 Näin ollen jäsenvaltioilla ei ole oikeutta asettaa mainitun direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäiseen luettelakohtaan perustuvan edun saamiselle muita kuin kyseisessä direktiivissä säädettyjä ehtoja (ks. vastaavasti tuomio 12.2.2009, Cobelfret, C-138/07, EU:C:2009:82, 34 ja 36 kohta).
- 35 Lisäksi erityisesti direktiivin 90/435 johdanto-osan kolmannelta perustelukappaleesta ilmenee, että direktiivillä pyritään yhteinen verojärjestelmä käyttöön ottamalla poistamaan se, että eri jäsenvaltioissa sijaitsevien yhtiöiden välinen yhteistyö saatettaisiin epäedullisempaan asemaan kuin samassa jäsenvaltiossa sijaitsevien yhtiöiden välinen yhteistyö, ja helpottamaan näin yhtiöiden ryhmittymistä unionin tasolla. Kyseisellä direktiivillä pyritään näin turvaamaan jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle emoyhtiölleen suorittaman voitonjaon verotuksen neutraalisuus

(tuomio 1.10.2009, *Gaz de France – Berliner Investissement*, C-247/08, EU:C:2009:600, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 8.3.2017, *Wereldhave Belgium ym.*, C-448/15, EU:C:2017:180, 25 kohta).

- 36 Jäsenvaltiossa sijaitsevan tytäryhtiön toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalle emoyhtiölleen suorittaman voitonjaon verotuksen neutraalisuuden tavoitteen saavuttamiseksi direktiivillä 90/435 pyritään erityisesti sen 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetyn säännön avulla välttämään tämän voitonjaon taloudellisesta näkökulmasta kaksinkertainen verotus eli sillä pyritään välttämään se, että jaetut voitot joutuvat ensiksi verotuksen kohteeksi tytäryhtiön verotuksessa ja toiseksi emoyhtiön verotuksessa (ks. vastaavasti tuomio 3.4.2008, *Banque Fédérative du Crédit Mutuel*, C-27/07, EU:C:2008:195, 24, 25 ja 27 kohta ja tuomio 12.2.2009, *Cobelfret*, C-138/07, EU:C:2009:82, 29 ja 30 kohta).
- 37 Oikeuskäytännössä on siten katsottu, että direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa kielletään jäsenvaltioita verottamasta emoyhtiötä tytäryhtiön jakamasta voitosta tekemättä eroa sen mukaan, onko emoyhtiön verottamisen verotettavana tapahtumana kyseisen voiton saaminen vai sen jakaminen edelleen (ks. vastaavasti tuomio 17.5.2017, *X*, C-68/15, EU:C:2017:379, 79 kohta), ja että tämän kiellon piiriin kuuluu myös kansallinen säännöstö, josta voi olla seurauksena se, että vaikka emoyhtiön saamista osingoista sellaisinaan ei kanneta veroa, emoyhtiötä verotetaan näistä osingoista välillisesti (ks. vastaavasti tuomio 12.2.2009, *Cobelfret*, C-138/07, EU:C:2009:82, 40 kohta).
- 38 Tällainen säännöstö ei nimittäin ole yhteensopiva direktiivin 90/435 sanamuodon, tavoitteiden eikä sen järjestelmän kanssa, koska sillä ei voida täysin saavuttaa kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädettyä taloudellisen kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevaa tavoitetta (ks. vastaavasti tuomio 12.2.2009, *Cobelfret*, C-138/07, EU:C:2009:82, 41 ja 45 kohta).
- 39 Tältä osin on todettava, että lopullisesti verotettuja tuloja koskevassa Belgian verojärjestelmässä, sellaisena kuin se oli voimassa verokausina 1992–1998, josta 12.2.2009 annetulla tuomiolla *Cobelfret* (C-138/07, EU:C:2009:82) ratkaistussa asiassa oli kyse, säädettiin, että emoyhtiön saamat osingot lisättiin emoyhtiön veron määräytymisperusteeseen, josta tämän jälkeen vähennettiin näiden osinkojen määrästä 95 prosenttia kuitenkin ainoastaan siltä osin kuin emoyhtiö oli saanut veronalaista voittoa ja ilman mahdollisuutta siirtää lopullisesti verotettujen tulojen vähentämättä olevaa osuutta myöhemmille verokausille. Kyseisen tuomion 37 ja 39 kohdassa katsottiin, että kun emoyhtiö ei ole saanut muita verotettavissa olevia tuloja kyseessä olevana verokautena, tällaisen lainsäädännön seurauksena oli, että emoyhtiön tappiot pienenevät maksettujen osinkojen suuruudella määrällä, ja siltä osin kuin kyseisessä lainsäädännössä sallittiin tappioiden siirtäminen myöhemmille verokausille, se voi lisätä emoyhtiön veron perustetta myöhempien verokausien aikana.
- 40 Ennakkoratkaisupyyntöstä ilmenee, että 12.2.2009 annetun tuomion *Cobelfret* (C-138/07, EU:C:2009:82) johdosta lopullisesti verotettua tuloa koskevaa järjestelmää muutettiin. Vuoden 1992 tuloverolain 205 §:n 3 momentin mukaan lopullisesti verotetun tulon se osa, jota ei voida vähentää kyseessä olevan verokauden aikana voittojen riittämättömyyden vuoksi, voidaan vastedes siirtää myöhemmille verokausille. Tätä siirtomahdollisuutta ei myöskään ole ajallisesti rajoitettu. Näin ollen siirrettävien tappioiden pienentyminen, johon osinkojen sisällyttäminen emoyhtiön veron määräytymisperusteeseen johtaa, on sittemmin kompensoitu ajallisesti rajoittamattomalla samansuuruisen lopullisesti verotetun tulon siirrolla.
- 41 Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ilmenee kuitenkin, että siirretyt lopullisesti verotetut tulot on vuoden 1992 tuloverolain säännösten nojalla vähennettävä ensisijaisesti emoyhtiön myöhempien verokausien voitollisista tuloksista ja että muut vähennyskelpoiset erät, kuten riskipääomavähennys ja tappiot, voidaan vähentää ainoastaan, jos ja siltä osin kuin tämä on vielä mahdollista sen jälkeen, kun lopullisesti verotetut tulot on ensiksi vähennetty. Tarkemmin sanottuna

emoyhtiön veron peruste määritetään vähentämällä sen voitoista ensin siirretyt lopullisesti verotetut tulot ja sitten vielä jäljellä olevan verotettavan voiton rajoissa se siirretty riskipääomavähennys, jonka vähennyskelpoisuuden aikarajaa ei ole vielä ylitetty, ja lopuksi siirretyt tappiot.

- 42 Lopullisesti verotettujen tulojen ensisijainen vähentäminen voi siten vähentää veron perustetta jopa niin, ettei siitä jää mitään jäljelle, ja tämä voi johtaa siihen, että verovelvollinen menettää toisen veroedun kokonaan tai osittain.
- 43 Vaikka nimittäin tappiot voidaan pääasiassa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti siirtää ilman ajallista rajoitusta, riskipääomavähennys voidaan siirtää vain seitsemälle seuraavalle verokaudelle. Näissä olosuhteissa tämän tuomion 41 kohdassa kuvattu kohdentamisjärjestys voi johtaa siihen, että oikeus siirretyn riskipääomavähennyksen käyttämiseen lakkaa lopullisesti verotettujen tulojen sen määrän osalta, joka on vähennetty ensisijaisesti emoyhtiön veronalaisista voitoista.
- 44 Belgiassa yhteisöveron alaiselle yhtiölle myönnettävä riskipääomavähennys on kuitenkin verotuksellinen etu, jonka seurauksena tosiasiallinen yhteisöverokanta, jota tällaiseen yhtiöön sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa, alenee (tuomio 17.10.2019, Argenta Spaarbank, C-459/18, EU:C:2019:871, 37 kohta).
- 45 Näin ollen on ilmeistä, että saatuihin osinkoihin sovellettavasta lopullisesti verotettuja tuloja koskevasta järjestelmästä yhdessä kansallisessa lainsäädännössä säädetyn vähennysten kohdentamisjärjestyksen kanssa sekä riskipääomavähennyksen käyttämisen ajallisesta rajoituksesta voi olla seurauksena, että osinkojen saaminen voi aiheuttaa emoyhtiölle toisen kansallisessa lainsäädännössä säädetyn veroedun menettämisen ja näin ollen kyseisen yhtiön verottamisen ankarammin kuin siinä tapauksessa, että se ei olisi saanut osinkoa ulkomaiselta tytäryhtiöltään tai – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuimien toteaa – osingot olisi pelkästään poistettu emoyhtiön veron perusteesta.
- 46 Näin ollen tällaisten osinkojen saaminen ei ole emoyhtiön kannalta verotuksellisesti neutraalia, mikä on vastoin direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisellä luetelmakohdalla tavoiteltua päämäärää.
- 47 Belgian hallitus on väittänyt unionin tuomioistuimessa, että tämän tuomion 42, 43 ja 45 kohdassa kuvatut vaikutukset emoyhtiön veron perusteeseen johtuvat yksinomaan sellaisista osinkojen saamiseen liittymättömistä seikoista, jotka eivät kuulu direktiivin 90/435 soveltamisalaan, kuten verovähennysten kohdentamisjärjestyksestä tai riskipääomavähennyksen siirtämisen ajallisesta rajoittamisesta, jotka kuuluvat yksinomaan kansallisen lainsäädännön alaan.
- 48 Tässä yhteydessä on tosin totta, että jäsenvaltioiden verotuksellisen itsemääräämisoikeuden periaatteen nojalla on niin, että kun unionin tasolla ei ole toteutettu yhdenmukaistamistoimenpiteitä, jäsenvaltioiden tehtävänä on määrittää sekä emoyhtiön veron perusteeseen sovellettavissa olevien vähennysten kohdentamisjärjestys että tällaisten etujen siirtämistä koskevat määräajat. Tätä toimivaltaa käytettäessä on kuitenkin noudatettava unionin oikeutta (ks. vastaavasti tuomio 14.3.2019, Jacob ja Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, 30 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja määräys 15.7.2019, Galeria Parque Nascente, C-438/18, ei julkaistu, EU:C:2019:619, 50 kohta).
- 49 Kuten tämän tuomion 32 kohdassa on todettu, Belgian kuningaskunta on direktiivin 90/435 täytäntöönpanon yhteydessä lisäksi valinnut kyseisen direktiivin 4 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetyn vapautusjärjestelmän ja päättänyt panna tämän järjestelmän täytäntöön säätämällä osinkojen sisällyttämisestä emoyhtiön veron perusteeseen siten, että ne sen jälkeen vähennetään siitä ja että lopullisesti verotetut tulot voidaan siirtää seuraaville verokausille niiden vähentämiseksi ensisijaisesti. Tällainen valinta merkitsee kuitenkin sitä, että osingot ja muut veron perusteeseen liittyvät erät, kuten riskipääomavähennys, vaikuttavat välttämättä toisiinsa. Niiden keskinäisten vaikutusten on tässä tilanteessa oltava direktiivin 90/435 mukaisia, ja näin on riippumatta siitä, että verovähennysten kohdentamisjärjestyksen määrittäminen ja riskipääomavähennyksen siirtämisen ajallinen rajoittaminen kuuluvat yksinomaan kansallisen toimivallan piiriin.

- 50 Merkitystä ei ole myöskään Belgian hallituksen kirjallisissa huomautuksissaan esittämällä väitteellä, jonka mukaan yhtäältä emoyhtiötä ei veroteta sen tytäryhtiöltään saamista osingoista järjestelmällisesti vaan ainoastaan siinä tapauksessa, että se ei ole voinut vedota riskipääoman vähentämisoikeuteensa seitsemän peräkkäisen vuoden ajan, koska se ei ole saanut riittävästi voittoa tänä ajanjaksona, ja toisaalta tällainen verotus ei toteutuessaankaan kohdistuisi osinkoihin sellaisinaan.
- 51 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 82 kohdassa, on nimittäin niin, että vaikka pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen lainsäädännön haitalliset vaikutukset voivat ilmetä vain tietyntilaisissa tilanteissa eivätkä järjestelmällisesti, tällaisella lainsäädännöllä on kuitenkin vaikutuksia, jotka ovat ristiriidassa direktiivin 90/435 kanssa.
- 52 Belgian hallitus toteaa vielä, että siinä tapauksessa, että riskipääomavähennyksen tekemisvaiheessa on vielä jäljellä voittoja, lopullisesti verotetut tulot on jo voitu vähentää emoyhtiön voitoista, joten se, että sen veron perusteeseen on ensin sisällytetty sen ulkomaisen tytäryhtiön jakamien osinkojen määrät, on täysimääräisesti kompensoitu verotuksessa samansuuruisella lopullisesti verotettujen tulojen vähennyksellä.
- 53 Tällaisella toteamuksella pyritään kuitenkin ainoastaan osoittamaan, ettei osinkoja ole verotettu sellaisinaan suoraan. Kuten tämän tuomion 33 ja 37 kohdassa on todettu, direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luettelukohta on kuitenkin, jos mainitun artiklan 2 ja 3 kohdasta ei muuta johdu, esteenä sekä emoyhtiön välittömälle verottamiselle sen tytäryhtiön jakamien voittojen perusteella että tilanteille, joissa emoyhtiötä välillisesti verotetaan sen tytäryhtiöltään saamista osingoista. Kuten tämän tuomion 45 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa on täsmennetty, pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen verotusjärjestelmän soveltamisen yhteydessä osinkojen saaminen voi tietyissä tilanteissa johtaa veroedun menettämiseen, mikä puolestaan voi johtaa siihen, että emoyhtiötä verotetaan ankarammin kuin siinä tapauksessa, että tällaiset osingot olisi jätetty sen veron perusteen ulkopuolelle. Koska tämä on omiaan vaikuttamaan emoyhtiön verorasitukseen, on katsottava, että emoyhtiötä verotetaan tästä syystä välillisesti sen tytäryhtiöltään saamista osingoista.
- 54 Edellä esitetyn perusteella ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että direktiivin 90/435 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa säädetään, että emoyhtiön tytäryhtiöltään saamat osingot on ensiksi sisällytettävä emoyhtiön veron perusteeseen, ennen kuin 95 prosenttia niiden määrästä, josta jäljellä oleva osa voidaan siirtää seuraaville verokausille ilman aikarajoitusta, voidaan sitten vähentää siten, että tämä verovähennys on ensisijainen suhteessa toiseen verovähennykseen, jonka siirtämistä on ajallisesti rajoitettu.

Oikeudenkäyntikulut

- 55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (seitsemäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 23.7.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/435/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 22.12.2003 annetulla neuvoston direktiivillä 2003/123/EY, 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä jäsenvaltion säännöstölle, jossa säädetään, että emoyhtiön tytäryhtiöltään saamat osingot on ensiksi sisällytettävä emoyhtiön veron perusteeseen, ennen

kuin 95 prosenttia niiden määrästä, josta jäljellä oleva osa voidaan siirtää seuraaville verokausille ilman aikarajoitusta, voidaan sitten vähentää siten, että tämä verovähennys on ensisijainen suhteessa toiseen verovähennykseen, jonka siirtämistä on ajallisesti rajoitettu.

Allekirjoitukset